

Brussel, 24.8.2016
COM(2016) 526 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Cosme

**Programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en kleine en
middelgrote ondernemingen 2014-2020**

Monitoringverslag 2014

{SWD(2016) 274 final}

{SWD(2016) 277 final}

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Uitvoering van de begroting in 2014.....	4
2.1 Toegang tot financiering.....	8
2.2 Toegang tot markten.....	9
2.3 Verbetering van de randvoorwaarden en het concurrentievermogen	10
2.4 Bevordering van ondernemerschap en de ondernemerschapscultuur.....	11
3. Ondersteunende maatregelen.....	13
4. Administratieve uitgaven.....	13
5. Bijdrage aan de doelstelling van integratie van de klimaatdimensie	14
6. Conclusie	14

1. INLEIDING

Cosme is het programma voor EU-activiteiten die erop gericht zijn het concurrentievermogen van ondernemingen te verbeteren, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Het bouwt voort op het Programma voor ondernemerschap en innovatie (EIP), dat in de periode 2007-2013 werd uitgevoerd binnen het Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (CIP). De activiteiten in het kader van Cosme hebben als doel de synergieën met andere EU-uitgavenprogramma's te optimaliseren, met name de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) en het Horizon 2020-programma, waar de activiteiten op het gebied van innovatie die eerder onderdeel waren van het EIP nu onder vallen.

Cosme biedt toegevoegde waarde door in te gaan op transnationale kwesties en tekortkomingen van de markt op vier belangrijke gebieden die worden gedefinieerd in de rechtsgrondslag¹:

1. verbetering van de **toegang tot financiering** voor kmo's in de vorm van eigen vermogen en schuld (ten minste 60 % van de wereldwijd beschikbare middelen);
2. verbetering van de **toegang tot de markten** binnen en buiten de Unie (21,5 %);
3. verbetering van de **randvoorwaarden** voor bedrijven **en** voor het **concurrentievermogen van bedrijven**, waaronder kmo's (11 %);
4. **bevordering van ondernemerschap** en van de ondernemerschapscultuur (2,5 %).

Naast de 28 EU-lidstaten namen de volgende derde landen in 2014 deel aan Cosme: IJsland, Montenegro, Turkije, Moldavië en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië.

De Commissie is verantwoordelijk voor de algehele uitvoering van Cosme. De eerste doelstelling wordt uitgevoerd met behulp van de financiële instrumenten die worden toevertrouwd aan het Europese investeringsfonds (EIF). De uitvoering van de activiteiten onder doelstellingen 2, 3 en 4 wordt grotendeels gedelegeerd aan het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen (EASME). Indirect beheer door internationale organisaties wordt voor bepaalde analytische en benchmarkingactiviteiten ook overwogen.

In dit verslag wordt een overzicht gepresenteerd van de uitvoering van de begroting van Cosme in 2014, overeenkomstig artikel 15 van de Cosme-verordening, met inbegrip van ondersteunende maatregelen en uitgaven van administratieve aard. De details inzake de uitvoering van elke doelstelling zijn in bijlage 1 opgenomen. Bijlage 2 bevat een lijst met de begunstigden van de oproepen tot het indienen van voorstellen.

¹ Verordening (EU) nr. 1287/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013.

2. UITVOERING VAN DE BEGROTING IN 2014

In de rechtsgrondslag voor Cosme wordt gesproken over een algehele indicatieve begroting van 2,3 miljard EUR voor de uitvoeringsperiode van Cosme, die zeven bestrijkt (2014-2020). De begroting volgt een uitgavencyclus waarin de vastleggingen in de jaren tot 2020, het laatste jaar van het programma, progressief moeten toenemen. Van betalingskredieten wordt verwacht dat zij dezelfde trend zullen volgen, maar met een lager bedrag voor 2014, aangezien het programma in dat jaar de juridische verbintenissen die nodig zijn om betalingen te kunnen uitvoeren, nog niet was aangegaan. In de rechtsgrondslag van Cosme wordt aangegeven dat het programma wordt uitgevoerd op basis van een jaarlijks werkprogramma en door middel van ondersteunende maatregelen. De begroting bevat ook administratieve kredieten voor het beheer van het programma.

De begroting voor Cosme wordt uitgevoerd via vier begrotingsonderdelen met kredieten die worden toegelicht in het overeenkomstige herziene financieringsbesluit voor 2014². Nadat de bijdragen van derde landen, ongebruikte kredieten van de vorige programmeringsperiode en diverse overdrachten hierbij waren opgeteld, bedroeg de voor 2014 beschikbare begroting:

- a) begrotingsonderdeel 02 01 04 01 voor administratieve uitgaven: 5 118 063 EUR;
- b) begrotingsonderdeel 02 01 06 01 voor de werking van het EASME-agentschap: 6 667 313 EUR;
- c) begrotingsonderdeel 02 02 01 voor alle andere operationele uitgaven: 106 411 140 EUR;
- d) begrotingsonderdeel 02 02 02 voor operationele uitgaven m.b.t. toegang tot financiering: 140 787 114 EUR.

Het financieringsbesluit voor ondersteunende maatregelen³ stelt een bijdrage van 7 151 722 EUR beschikbaar, die is opgenomen in begrotingsonderdeel 02 02 01 van de algemene begroting van de Europese Unie voor 2014.

De totale beschikbare begroting voor de 36 activiteiten uit het werkprogramma voor 2014, bedroeg, met inbegrip van de administratieve kredieten, 258 983 630 EUR.

2014 was een overgangsjaar van het Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (CIP) naar Cosme. De uitvoering werd gedelegeerd aan een nieuw uitvoerend agentschap, een van de belangrijkste onderdelen van het programma — Enterprise Europe Network — werd vernieuwd en er werden twee nieuwe financiële instrumenten ontwikkeld, één voor vreemd en één voor eigen vermogen. Het CIP-programma (2007-2013) dekte de overgangsperiode voor deze twee instrumenten, om verstoring van de activiteiten te voorkomen.

De uitbesteding van de uitgavenprogramma's vond plaats zoals uiteengezet in de mededeling van de Commissie inzake het delegeren van het beheer van de programma's voor de periode 2014-2020 aan uitvoerende agentschappen⁴. Het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen (EASME) werd opgericht bij het Uitvoeringsbesluit van de

² C(2014) 4993 final.

³ C(2014) 5590 final.

⁴ SEC(2013) 493 final.

Commissie van 17 december 2013⁵ en de akte van overdracht die op 23 december werd goedgekeurd⁶. DG GROW is hoofdverantwoordelijke voor EASME⁷. Gemiddeld werd 92 % van de activiteiten van Cosme, met uitzondering van toegang tot financiering, aan het EASME gedelegeerd.

2014 was een buitengewoon uitdagend jaar voor EASME. Het agentschap beheerde een begroting van bijna 1 100 miljoen EUR (ten opzichte van 586 miljoen EUR in 2013). Het aantal medewerkers nam toe van 144 (in 2013) tot 300 voltijdequivalenten (fte's) aan het eind van het jaar. Dit zorgde in de opstartfase voor wat problemen die leidden tot vertragingen in de uitvoering. Als gevolg hiervan werd 78,8 miljoen EUR van de 95,5 miljoen EUR die vanuit het Cosme-programma werd gedelegeerd, overgedragen voor besteding in 2015. In 2015 werkte het agentschap de achterstand weg en bereikte een uitvoeringsniveau van 98,3 % voor de maatregelen voor 2014 die naar 2015 werden overgedragen.

In totaal werd **99,23 % van de beschikbare 258,983 miljoen EUR vastgelegd**. Voor betalingen bedroeg de uitvoeringsgraad gemiddeld 93,08 % als gevolg van administratieve uitgaven. Voor de operationele begrotingsonderdelen werd de begroting 100 % uitgevoerd.

⁵ Uitvoeringsbesluit 2013/771/EG van de Commissie van 17.12.2013.

⁶ C(2013)9414.

⁷ Andere verantwoordelijke DG's zijn: RTD, CNECT, ENV, CLIMA, MARE en ENER.

Tabel: Totale begroting van Cosme die in 2014 beschikbaar was voor budgettaire vastleggingen

Begrotingsonderdeel 02 01 04 01 voor administratieve uitgaven

Goedgekeurde begroting, beschikbaar na overdrachten:	4 212 210
Andere externe bestemmingsontvangsten:	300 314
Bijdragen van derde landen:	600 529

Totale begroting beschikbaar voor vastleggingen:	5 118 063
--	-----------

Begrotingsonderdeel 02 01 06 01 voor de werking van het EASME-agentschap:

Goedgekeurde begroting, beschikbaar na overdrachten:	6 496 350
Andere externe bestemmingsontvangsten:	166 769
Bijdragen van derde landen:	3 984

Totale begroting beschikbaar voor vastleggingen:	6 667 313
--	-----------

Begrotingsonderdeel 02 02 01 voor alle andere operationele uitgaven

Goedgekeurde begroting, beschikbaar na overdrachten:	102 709 687
Bestemmingsontvangsten zonder overdracht van resterende bedragen:	3 619 285
EVA-bijdrage	82 168

Totaal beschikbaar voor vastleggingen:	106 411 140
--	-------------

Begrotingsonderdeel 02 02 02 voor operationele uitgaven m.b.t. toegang tot financiering

Goedgekeurde begroting:	161 907 588
Overdracht voor kapitaalsverhoging EIF:	– 21 250 000
EVA-bijdrage	129 526

Totaal beschikbaar voor vastleggingen:	140 787 114
--	-------------

Tabel: Uitvoering van de Cosme-begroting in 2014

Begrotingsonderdeel		Vastleggingen ⁸			Betalingen ⁹		
		Beschikbare begrotingsmiddelen	Uitgevoerde begroting	Uitvoering %	Kredieten beschikbaar voor betalingen	Uitgevoerde betalingen	Uitvoering %
02 02 02	Toegang tot financiering	140 787 114	140 787 114	100,00 %	74 244 830	74 244 830	100,00 %
02 02 01	Toegang tot markten, ondernemingsklimaat en ondernemerschap						
	uitgevoerd door GROW	10 836 633	10 665 116	98,42 %	4 936 221	1 299 946	26,33 %
	gedelegeerd aan EASME	95 111 545	94 950 764	99,83 %	6 000 720	5 994 571	99,90 %
	gedelegeerd aan andere DG's	462 962	462 962	100,00 %	33 100	22 521	68,04 %
	totale in 2014 vastgelegde begroting, waaronder overdrachten voor 020201	106 411 140	106 078 842	99,69 %	10 970 041	7 317 038	66,70 %
Overgedragen EASME	naar 2015 overgedragen activiteiten	78 788 026	77 449 753	98,30 %			
Overgedragen GROW	naar 2015 overgedragen activiteiten	4 536 240	4 349 528	95,88 %			
	Uiteindelijke uitvoering na implementatie van de overgedragen activiteiten in 2015	106 411 140	104 553 857	98,25 %	10 970 641	7 317 638	66,70 %
02 01 04 01	Administratieve begroting	5 118 063	5 017 946	98,04 %	5 118 063	2 103 647	41,10 %
02 01 06 01	EASME - administratieve begroting	6 667 313	6 626 000	99,38 %	6 667 313	6 626 000	99,38 %
	In 2014 vastgelegde operationele begroting, waaronder overdrachten	247 198 254	246 865 956	99,87 %	85 214 871	81 561 868	95,71 %
	In 2014 vastgestelde operationele begroting na uiteindelijke besteding van de overdrachten in 2015	247 198 254	245 340 971	99,25 %			
Totaal Cosme	Totale uitgevoerde begroting, met inbegrip van administratieve uitgaven, na besteding van de overdrachten	258 983 630	256 984 918	99,23 %	97 000 247	90 291 514	93,08 %

⁸ Met inbegrip van de goedgekeurde begroting, de kredieten die zijn overgedragen vanuit het CIP-programma, bijdragen van derde landen en EVA en overdrachten.

⁹ Met inbegrip van de goedgekeurde begroting, de kredieten die zijn overgedragen vanuit het CIP-programma, bijdragen van derde landen en EVA en overdrachten.

2.1 TOEGANG TOT FINANCIERING

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat ten minste 60 % van de volledige begroting (1,4 miljoen EUR) voor de periode 2014-2020 moet worden toegewezen aan financiële instrumenten.

In 2014 vormde toegang tot financiering 58 % (163,5 miljoen EUR) van de financiële middelen die voor Cosme beschikbaar zijn gesteld. Na 21,25 miljoen EUR te hebben overgedragen aan het EIF voor een kapitaalverhoging, bedroeg de begroting die beschikbaar was voor het faciliteren van toegang tot financiering voor kmo's via de garantiefaciliteit voor leningen (LGF) en de eigenvermogenfaciliteit voor groei (EFG) 140,8 miljoen EUR. De totale begroting die aan de LGF werd toegewezen bedroeg 89,1 miljoen EUR, en voor de EFG werd een bedrag van 51,7 miljoen EUR beschikbaar gesteld.

In juli 2014 werd de delegatieovereenkomst met het Europees Investeringsfonds ondertekend. Vervolgens publiceerde het EIF twee achtereenvolgende oproepen tot het indienen van blijken van belangstelling voor de selectie van financiële intermediairs, die op hun beurt de eindbegunstigden zullen selecteren voor de LGF en de EFG, overeenkomstig de normale handelsgebruiken en rekening houdend met de selectiecriteria van de twee faciliteiten. Eind 2014 werden de eerste garantieovereenkomsten in het kader van de LGF gesloten tussen het EIF en financiële intermediairs en de eerste leningen werden begin 2015 aan kmo's verstrekt. Door middel van deze overeenkomsten wordt er financiering verstrekt aan kmo's die normaal niet in aanmerking zouden komen voor dergelijke financiering, omdat hun risico hoger wordt geacht of zij onvoldoende onderpand hebben. De totstandbrenging van financieringsovereenkomsten in het kader van de EFG is complexer en kost aanzienlijk meer tijd. Ondanks het feit dat het EIF due diligence heeft uitgevoerd op meerdere voorstellen, werd er voor eind 2014 geen enkele financieringsovereenkomst gesloten.

Gedurende 2014 ging de garantiefaciliteit voor kleine en middelgrote ondernemingen (SMEG) in het kader van het programma Concurrentievermogen en innovatie — de voorganger van de LGF — door met het ondersteunen van kmo's. Meer dan 56 000 kmo's ontvingen dankzij de ondersteuning van SMEG meer dan 3 miljard EUR aan financiering. Sinds haar oprichting, heeft de SMEG de verstrekking van financiering ter waarde van meer dan 19 miljard EUR aan bijna 368 000 kmo's mogelijk gemaakt.

De faciliteit voor snelgroeiende en innovatieve kmo's (GIF) bleef durfkapitaal verstrekken aan kmo's. Er werd meer dan 288 miljoen EUR aan aandelenfinanciering gemobiliseerd om 112 kmo's te ondersteunen. Sinds haar oprichting, heeft de GIF de verstrekking van aandelenfinanciering aan bijna 450 kmo's ter waarde van meer dan 3 miljard EUR mogelijk gemaakt. Dit aantal zal nog een paar jaar blijven stijgen, aangezien veel fondsen zich nog in de beginfase van hun 5-jarige investeringsperiode bevinden.

Aan het eind van 2015 hadden meer dan 51 000 kmo's in het kader van de LGF financiering ontvangen voor een bedrag van bijna 1 300 miljoen EUR, mede dankzij de vergroting van het risicodragend vermogen van de LGF van Cosme, die in juli 2015 mogelijk werd gemaakt door het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD). De uitvoering overtrof de verwachtingen en bevestigde de grote vraag naar financiering voor meer risicovolle kmo's, met name startende ondernemingen en kleine bedrijven.

Er werden begeleidende maatregelen voorzien om de twee financiële instrumenten van Cosme en de toegang tot financiering voor kmo's te stimuleren, maar ook om nuttige informatie te

verzamelen om het beleid voor toegang tot financiering van dichtbij te volgen en om dit beleid vorm te geven. De in 2014 vastgelegde begroting voor begeleidende maatregelen bedroeg 1 241 252 EUR¹⁰.

2.2 TOEGANG TOT MARKTEN

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat een indicatief percentage van 21,5 % van de volledige begroting moet worden besteed aan toegang tot markten.

In 2014 werd 61,5 miljoen EUR besteed aan de internationalisering van kmo's, 24 % van de financiële middelen voor 2014.

Cosme ondersteunt Europese bedrijven, met name kmo's, zodat zij kunnen profiteren van de interne markt door zakelijke relaties te ontwikkelen buiten hun eigen land en ook naar landen buiten Europa kunnen exporteren.

Het Enterprise Europe Network (EEN) biedt kmo's lokale ondersteuning via de meer dan 600 kantoren binnen en buiten de EU. Het netwerk helpt kmo's internationale zakelijke kansen, technologie en onderzoekspartners te vinden in de EU en andere deelnemende landen. Door middel van gespecialiseerde adviesdiensten bevordert het netwerk de deelname van kmo's aan financieringsprogramma's van de EU, zoals Horizon 2020 en de Europese structuur- en investeringsfondsen.

In 2015 maakten ongeveer 450 000 kmo's in alle EU-regio's gebruik van diensten via het Enterprise Europe Network. Deze diensten liepen uiteen van het verschaffen van informatie over EU-wetgeving en -programma's tot gespecialiseerde adviesdiensten (bv. op het gebied van intellectuele eigendomsrechten en efficiënt gebruik van middelen) en matchmaking-evenementen.

Er werden in 2014 twee oproepen tot het indienen van voorstellen gedaan om lidmaatschap van het netwerk te vernieuwen en de kader-partnerschapsovereenkomsten (KPO) te ondertekenen met de consortia die verantwoordelijk zijn voor de lokale contactpunten. Het ondertekenen van de KPO's en specifieke vervolgovereenkomsten voor de eerste twee jaren van de uitvoering liep vertraging op en werd in het geval van sommige overeenkomsten pas in juni 2015 voltooid. Het grote merendeel van de EEN-activiteiten met partners die succesvol waren bij de eerste oproep, ging echter per 1 januari 2015 van start. De Commissie droeg ook vanaf deze datum bij aan hun subsidiabele kosten.

De activiteiten van het EEN in 2014 werden uit het werkprogramma 2013 van CIP gefinancierd, om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen, en het werkprogramma 2014 van Cosme droeg bij aan de financiering van de activiteiten in 2015 (begroting van 49,5 miljoen EUR).

Via Cosme werd ook een aantal activiteiten gefinancierd ter ondersteuning van de internationalisering van kmo's in derde landen, waaronder de kmo-helpdesk voor IE-rechten. In het kader van deze activiteiten kregen Europese kmo's die problemen ondervonden op het

¹⁰ Zie het verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de financieringsinstrumenten die overeenkomstig artikel 140, lid 8, van het Financieel Reglement door de algemene begroting worden ondersteund — situatie per 31 december 2014, gepubliceerd op 13/11/2015 (COM(2015)565 final).

gebied van intellectuele eigendomsrechten in, of verband houdend met, China en de lidstaten van ASEAN en MERCOSUR, advies en ondersteuning. De begroting hiervoor bedroeg 7,2 miljoen EUR. Het Centrum voor industriële samenwerking EU-Japan (2,6 miljoen EUR) faciliteerde, onder andere, de toegang van kmo's tot de Japanse markt.

2.3 VERBETERING VAN DE RANDVOORWAARDEN EN HET CONCURRENTIEVERMOGEN

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat een indicatief percentage van 11 % van de volledige begroting moet worden besteed aan het verbeteren van de randvoorwaarden en het concurrentievermogen.

In 2014 werd 24,3 miljoen EUR uit de begroting van het werkprogramma ingezet voor het behalen van deze doelstelling, evenals 5,8 miljoen EUR uit de begroting voor ondersteunende maatregelen, samen goed voor 11,7 % van de financiële middelen.

Via Cosme werden activiteiten gefinancierd die zijn gericht op het verminderen van de administratieve lasten, het ondersteunen van slimme en kmo-vriendelijke regelgeving, het versterken van de onderlinge afstemming van het industriële beleid van de lidstaten en het stimuleren van de toepassing van het beginsel "Denk eerst klein". Ook heeft Cosme een efficiënt gebruik van middelen, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen bevorderd. Bovendien werden activiteiten uitgevoerd om het concurrentievermogen van strategisch belangrijke sectoren in de Europese economie te verbeteren.

In het kader van de activiteiten om **de randvoorwaarden voor kmo's te verbeteren**, werden de volgende activiteiten gefinancierd:

- groep op hoog niveau inzake administratieve lasten: 0,4 miljoen EUR;
- het volgen en monitoren van de "Small Business Act" (SBA, met inbegrip van de kmo-vergadering, de bijeenkomsten van de kmo-gezanten en de Europese Awards voor ondernemerschapsbevordering: 1,8 miljoen EUR;
- uitvoering van de "Small Business Act", voorlichtingsinstrumenten waaronder Business Planet, het portaal voor kleine en middelgrote ondernemingen en de publicatie van handleidingen over ondersteuning van kmo-beleid via de structuurfondsen: 1,3 miljoen EUR;
- prestatieoverzicht van kmo's: 0,9 miljoen EUR;
- tool voor zelfbeoordeling efficiënt gebruik van middelen voor kmo's: 0,5 miljoen EUR;
- organisatie van het Multi-Stakeholder Forum (MSF) over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO): 0,25 miljoen EUR.

In het kader van de activiteiten om **het concurrentievermogen van EU-bedrijven te verbeteren**, onder meer door ondersteuning van industriële sectoren, werden de volgende activiteiten gefinancierd:

- verbetering van het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de Europese toeristische sector: 8,7 miljoen EUR;
- programma Internationalisering van clusters voor kmo's: 5,65 miljoen EUR (een combinatie van 4,15 miljoen EUR uit de begroting van 2014 en 1,5 miljoen EUR uit

de begroting voor 2015);

- e-vaardigheden voor concurrentievermogen en innovatie: 2,5 miljoen EUR;
- programma Clusterexcellentie: 1,5 miljoen EUR;
- uitvoering van het actieplan Constructie 2020: 1 miljoen EUR;
- bevordering en ondersteuning van de Europese strategie voor sleuteltechnologieën (KET): 0,550 miljoen EUR;
- lidmaatschap van internationale studiegroepen voor rubber, nikkel, koper, lood en zink: 0,2 miljoen EUR;
- uitvoering van het actieplan "Een efficiëntere defensiesector voor een veiliger Europa": 0,2 miljoen EUR;
- toezicht op de toepassing van de beginselen van goede praktijken in verticale relaties in de toeleveringsketen van voedsel: 0,2 miljoen EUR;
- uitwisselingen van goede praktijken om het Europese concurrentievermogen te bevorderen: 0,2 miljoen EUR.

De Groep op hoog niveau inzake administratieve lasten heeft bijgedragen aan de uitwisseling van goede praktijken en de follow-up van het actieprogramma voor het verminderen van de administratieve lasten voor bedrijven door middel van 7 plenaire bijeenkomsten, 12 bezoeken aan lidstaten, het publiceren van een verslag en de organisatie van een afsluitende conferentie om het pad te effenen voor het REFIT-platform van de EU.

In het prestatieoverzicht van kmo's werd een overzicht gegeven van de Europese kmo's en gedetailleerde informatie over de uitvoering van de Small Business Act in de lidstaten en bepaalde derde landen. De specifieke informatie over de lidstaten diende als input voor de landenspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees semester. Het netwerk van kmo-gezanten, de jaarlijkse kmo-vergadering en de Europese kmo-week waren fora voor voorlichting en de uitwisseling van goede praktijken op alle gebieden van de Small Business Act. Ten slotte ging op 12 juni 2015 het vierde seizoen van Business Planet van start op Euronews TV.

De campagne "E-vaardigheden voor banen" bereikte 30 landen. Er waren 384 organisaties bij betrokken en er deden meer dan 300 000 deelnemers aan mee. In totaal kwamen zo'n 115 miljoen mensen in aanraking met de campagne.

In het kader van het initiatief "Clusters Go International" werd de oprichting ondersteund van 15 gefinancierde strategische Europese "Going International"-clusterpartnerschappen, waarbij 88 clusterorganisaties uit 21 EU-landen waren betrokken en meer dan 10 000 kmo's in heel Europa werden bereikt.

2.4 BEVORDERING VAN ONDERNEMERSCHAP EN DE ONDERNEMERSCHAPSCULTUUR

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat een indicatief percentage van 2,5 % van de volledige begroting moet worden besteed aan het bevorderen van ondernemerschap en de ondernemerschapscultuur.

In 2014 werd een budget van 12,9 miljoen EUR besteed aan de **bevordering van ondernemerschap**, met name aan het uitwisselingsprogramma "Erasmus voor jonge ondernemers", waar 5 % van de totale financiële middelen van Cosme naartoe ging. Het aangevraagde bedrag bij de oproep tot het indienen van voorstellen van Erasmus voor jonge ondernemers overtrof het beschikbare bedrag en er werd een extra bedrag van 1 miljoen EUR toegewezen uit de middelen die na de eerdere activiteiten over waren.

Tot nu toe¹¹ zijn de profielen van bijna 12 000 ondernemers geregistreerd en zijn er 3 900 matches tot stand gekomen, waarbij 7 700 ondernemers waren betrokken. Een enquête toont aan dat meer dan een derde van de in ondernemerschap geïnteresseerde personen die hieraan deelnamen, ook daadwerkelijk een bedrijf zijn gestart.

Daarnaast ondersteunde Cosme ook de uitwisseling van beste praktijken om ondernemersonderwijs in de EU te bevorderen. Web-ondernemers kregen specifieke ondersteuning. Sommige activiteiten waren op specifieke groepen gericht, bijvoorbeeld jongeren, vrouwen of oudere ondernemers, en boden deze groepen begeleiding of andere op maat gesneden diensten om het ondernemerschap onder hen te bevorderen.

De volgende activiteiten werden gefinancierd:

- Erasmus voor jonge ondernemers: 7,3 miljoen EUR;
- Digital Entrepreneurship Monitor: 2,6 miljoen EUR;
- online e-platform Vrouwelijk ondernemerschap: 1,05 miljoen EUR;
- uitwisseling van beste praktijken op het gebied van ondernemerschap onder ouderen: 0,4 miljoen EUR;
- ondersteuning bij de uitvoering van het beleid inzake ondernemerschap¹²: 0,6 miljoen EUR;
- ondernemersonderwijs (pan-Europees initiatief voor onderwijs op het gebied van ondernemerschap: 0,35 miljoen EUR;
- bevordering van de sociale economie in Europa: 0,1 miljoen EUR;
- andere activiteiten in het kader van de ondersteunende maatregelen: 0,5 miljoen EUR.

De conferentie over tweede kansen voor eerlijke, gefailleerde ondernemers werd bijgewoond door 280 vertegenwoordigers van nationale/regionale overheden en belanghebbenden. In 2016 zal er een tweede conferentie plaatsvinden. De basis werd gelegd voor een Europees netwerk voor vroegtijdige waarschuwing en adviesdiensten voor een tweede kans, dat in 2016 zal worden opgezet.

De Digital Entrepreneurship Monitor maakt het mogelijk de vorderingen van landen en sectoren te meten en specifieke aanbevelingen te doen. In 2016 werden er in totaal 9 sectoren op dit scorebord opgenomen.

¹¹ Cijfers verzameld in 2015.

¹² Met inbegrip van een conferentie over het stimuleren van bedrijven in de vrije beroepen, een conferentie over tweede kansen voor eerlijke, gefailleerde ondernemers en een conferentie over bedrijfsoverdrachten.

3. ONDERSTEUNENDE MAATREGELEN

Door middel van ondersteunende maatregelen worden analyses uitgevoerd naar de structurele en micro-economische factoren die van invloed zijn op het concurrentievermogen van individuele sectoren alsmede naar kwesties die verband houden met concurrentievermogen en sectoroverschrijdende kwesties in het algemeen. Deze maatregelen hebben als doel de kennis te vergroten van de factoren die het concurrentievermogen van de Europese industrie stimuleren en van de factoren die juist een obstakel vormen. Ondersteunende maatregelen worden ook gebruikt om het effect van nieuwe wetgeving te beoordelen en te onderzoeken welke bestaande wetgeving moet worden vereenvoudigd.

Ondersteunende maatregelen bestaan uit twee soorten activiteiten: 1) onderzoeken en effectbeoordelingen en 2) conferenties, bijeenkomsten en verspreidingsactiviteiten. Het jaarverslag van de Commissie over het concurrentievermogen van de Europese industrie, dat wordt gebruikt als input voor het proces van het Europees semester, werd gefinancierd in het kader van ondersteunende maatregelen. In andere onderzoeken werden de sectorgerelateerde aspecten van het concurrentievermogen van de Europese industrie (in onder meer de bouw-, voedingsmiddelen- en chemiesector) geanalyseerd. Er werden effectbeoordelingen en beoordelingen van cumulatieve effecten uitgevoerd, onder andere op het gebied van klimaatverandering, energie en milieubeleid en de houtverwerkende sector binnen de EU.

Er werden conferenties, workshops en bijeenkomsten van deskundigen georganiseerd, waaraan verschillende belanghebbenden (onder meer nationale autoriteiten, branche- en consumentenorganisaties, vertegenwoordigers van kmo's, niet-gouvernementele organisaties) deelnamen, om de uitdagingen te bespreken waarmee de verschillende industriële sectoren te maken krijgen. Er werd bijzondere aandacht besteed aan aanbevelingen om beter in te springen op de behoeften van kmo's en manieren om het concurrentievermogen verder te verbeteren. Daarnaast werd er ook voorlichting gegeven over de doelstellingen van Cosme.

De volledige begroting die in 2014 werd uitgetrokken voor ondersteunende maatregelen bedroeg 7 miljoen EUR, wat leidt tot een uitvoeringsgraad van 100 % van de volledige toegewezen begroting voor 2014.

4. ADMINISTRATIEVE UITGAVEN

De begroting van de Cosme-verordening bevat kredieten voor uitgaven in verband met voorbereidende, toezicht-, controle-, audit- en evaluatieactiviteiten die noodzakelijk zijn voor het beheer van het Cosme-programma en de verwezenlijking van de doelstellingen ervan. Deze kosten mogen niet meer bedragen dan 5 % van de totale financiële middelen.

De administratieve uitgaven voor DG GROW bedroegen 5 017 946 EUR, minder dan 2 % van het totale vastgelegde bedrag. De begrotingsmiddelen die werden besteed aan de werking van het Uitvoerend Agentschap voor kmo's bedroegen 6 626 000 EUR, ofwel 2,6 % van de totale vastgelegde begroting. In totaal vormden de administratieve uitgaven in 2014 4,6 % van de financiële middelen.

De administratieve uitgaven hielden verband met onderzoeken, bijeenkomsten van deskundigen, voorlichtings- en communicatieactiviteiten, waaronder communicatie van de politieke prioriteiten van de Unie met betrekking tot de algemene doelstellingen van het Cosme-programma. Ook vallen hier de uitgaven onder die verband houden met IT-netwerken

en de kosten van andere technische en administratieve ondersteuning die de Commissie heeft gebruikt voor het beheer van het Cosme-programma.

5. BIJDRAGE AAN DE DOELSTELLING VAN INTEGRATIE VAN DE KLIMAATDIMENSIE

De bijdragen van het Cosme-programma aan de doelstelling van integratie van de klimaatdimensie, die voor alle programma's van de Commissie geldt, bedraagt naar schatting 21,2 miljoen euro, 8 % van de financiële toewijzing in 2014.

Relevante doelstelling/output	Begroting 2014 (in miljoen EUR)
Enterprise Europe Network	15,4
Financieringsinstrumenten: Eigenvermogenfaciliteit voor groei	5,82
Totaal	21,22

Voor verschillende Cosme- initiatieven, zoals de garantiefaciliteit voor leningen, is het lastig om de bijdrage aan de integratie van de klimaatdimensie na te gaan, zonder hierbij de administratieve lasten voor financiële intermediairs, en uiteindelijk ook voor de honderdduizenden deelnemende kmo's, te vergroten. De methode voor het bepalen van de bijdrage van Cosme moet daarom worden verbeterd, aangezien de daadwerkelijke potentiële bijdrage van dit programma momenteel wordt onderschat.

6. CONCLUSIE

De uitvoeringsgraad van de begroting van Cosme was zeer goed in 2014, ondanks een aanzienlijke toename in de uitbesteding van de activiteiten aan het uitvoerend agentschap en de vernieuwing van twee belangrijke initiatieven:

Het programma heeft bijgedragen aan de financiering van een aantal relevante activiteiten om de Europese kmo's te ondersteunen. Het heeft de toegang tot financiering voor Europese bedrijven verbeterd door middel van het nieuwe raamwerk met het EIF en financiële intermediairs. Initiatieven die zijn gefinancierd uit de begroting van Cosme voor 2014 hebben ondernemers geholpen een eigen bedrijf op te richten. Een aanzienlijk aantal bedrijven heeft geprofiteerd van de diensten, die hen hebben geholpen nieuwe markten te betreden, en een aantal Cosme-maatregelen heeft bijgedragen aan het ontstaan van een aantrekkelijker ondernemingsklimaat voor bedrijven, met name kmo's. De Commissie zal, in nauwe samenwerking met EASME, de verspreiding van de resultaten van de Cosme-projecten blijven verbeteren, op zoek gaan naar verdere synergieën met andere programma's van de Commissie en actuele informatie verschaffen over de begunstigden van Cosme-activiteiten.